

Handikapplan

- en plan för alla nämnder och förvaltningar.

Inledning

Föreliggande förslag till handikappolitiskt program är en reviderad upplaga- daterad 2001-10-04- där remissorganens synpunkter i tillämpliga delar har beaktats och inarbetats vid den slutliga skrivningen av texten till respektive regel.

FÖRORD

FN:" Standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning" är en vision om ett samhälle där personer med funktionsnedsättning är delaktiga och jämlika med andra människor.

År 1993 antog Förenta nationernas generalförsamling *standardregler* för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

Reglerna är *rekommendationer* till världens länder om *en miniminivå* på handikappområdet. *Sverige har förbundit sig att förverkliga reglernas intentioner och innehåll* på såväl central som lokal nivå.

Standardreglerna innehåller *principiella ståndpunkter* när det gäller rättigheter, möjligheter och ansvar och ger konkreta förslag till hur ett mer tillgängligt samhälle kan skapas.

Alla samhällsområden täcks av de 22 *regler* som anger förutsättningar, huvudområden och genomförande av insatser för delaktighet på lika villkor.

1.1 Varför behövs ett handikappolitiskt program?

Allmänt sett har personer med funktionsnedsättning sämre levnadsförhållanden på alla områden jämfört med jämnåriga utan funktionsnedsättning.

1.2 Syfte

Syftet med det handikappolitiska programmet är att med utgångspunkt i FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning:

- Införliva handikappaspekten när den kommunala politiken fattar sina beslut inom respektive område.
- Undanröja hinder så att det blir möjligt för människor med funktionsnedsättning att bli fullt delaktiga i samhällslivet.
- Sträva efter att människor med funktionsnedsättning får samma möjligheter som andra till delaktighet och jämlikhet.

Det handikappolitiska programmet baseras på FN:s standardregler och omfattar såväl policy och övergripande mål som konkreta åtgärder och utvärdering.

Programmet tolkar och preciserar vad de 22 olika reglerna betyder och ska leda till i Vetlanda kommun. Det spänner över kommunens samtliga verksamhetsområden och omfattar i första hand *generella åtgärder*.

Programmet skall vara *styrande och vägledande för olika åtgärder inom kommunens samtliga verksamheter* och komplettera gällande lagstiftning på området.

Programmet skall stimulera intresset för handikappfrågor och höja kommunens ambitionsnivå genom att peka ut angelägna åtgärder. Med utgångspunkt i FN:s standardregler skall en gemensam syn på och aktivitet kring handikappfrågor skapas i Vetlanda kommun.

1.3 Synsätt

Kommunens skall genom ett aktivt arbete förbättra situationen för människor med funktionsnedsättning.

Generella insatser

Genom att rätta till brister i den fysiska och sociala miljön som hindrar människor med funktionsnedsättning att delta på lika villkor i samhällslivet, blir kommunen mer tillgänglig.

Individuella insatser

De generella insatserna *kompletteras med individuella insatser* som, med respekt för den enskildes självbestämmande, utformas så att de stärker den enskildes självständighet och oberoende.

Alla åtgärder på handikappområdet *skall bygga på kunskap och erfarenhet* om de förhållanden och särskilda behov som människor med funktionsnedsättning har.

Detta förutsätter särskild *handikappkompetens och handikappkunskap* samt kontinuerlig service under hela livsrytmen. Insatserna skall bygga respekt och förståelse för individens behov och en helhetssyn på behoven.

I alla möten med personer med funktionshinder ska kommunen och dess anställda tänka över bemötandet/ förhållningssättet. Alltför många funktionshindrade upplever idag, att dessa möten är bristfälliga. Tidspressen, att inte bli trodd, att bli skickad runt i systemet samt brist på bra information och klara besked är faktorer som funktionshindrade lyfter fram som negativa i mötena.

BEGREPPSDEFINITIONER

1.4 Hinder i tillvaron

Många människor med funktionsnedsättning stöter dagligen på **hinder** som gör att de inte kan delta i olika verksamheter. Dessa hinder orsakar avsevärda problem. Hindren går att avhjälpa ex. avfasade trottoarkanter, kassetböcker, rökfria miljöer, parfym och andra starka lukter lättläst information, tillgänglig kollektivtrafik och tillgång till hjälpmedel samt ekonomisk jämlikhet.

Anpassning av verksamheten

Det kan exempelvis handla om skolor som inte vet hur schemalaggnings ska anpassas för elever med diabetes. Det kan också vara en arbetsgivare som inte anställer en arbetssökande med funktionsnedsättning. Ibland beror detta på bristande kunskap eller rädsla för det okända.

1.5 Funktionsnedsättning- vad är det?

Det finns många olika typer av funktionsnedsättning ex sjukdomar, skador eller olyckor som orsakar funktionsnedsättning som t.ex. rörelsehinder, syn- eller hörselskador, reumatiska besvär, utvecklingsstörning, psykisk störning eller allergi. Ibland har en person flera olika funktionsnedsättningar samtidigt (multihandikapp).

Funktionsnedsättningens varaktighet kan också ändras- en del har funktionsnedsättningen hela livet medan andra har den under en begränsad period.

Osynliga funktionsnedsättningar

Det gäller också åtgärder för att kompensera och anpassa för människor med *osynliga funktionsnedsättningar* såsom exempelvis afasi, epilepsi, fibriomyalgi, födoämnesallergi, migrän, astma- och allergibesvär, psykiska störningar, för att nämna några exempel på detta.

1.6 Miljörelaterad handikappbegrepp

Handikapp är inte någon egenskap hos den enskilde utan ett förhållande mellan individen och omgivningen.

Detta innebär att den omgivande miljön (fysiskt, socialt och psykologiskt) avgör om en person är handikappad eller inte. Samma funktionsnedsättning kan i en miljö/situation bli ett handikapp och i en annan miljö/situation inte medföra handikapp. Ibland består hindren av attityder och bristande kunskap.

Detta kallas ett *miljörelaterat handikappbegrepp* och är grundläggande för Vetlanda kommuns syn på handikapp.

2.HUR HAR PROGRAMMET TAGITS FRAM

2.1 Beslut

Kommunstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde i februari månad år 1999 att ge socialförvaltningen i uppdrag att i samarbete med kommunens nämnder/förvaltningar/bolag ta fram förslag till nytt handikappolitiskt program med utgångspunkt från FN:s 22 standardregler.

2.2 Referensgrupp

Kommunala handikapprådet har utgjort referensgrupp för arbetet med att ta fram handlingsprogrammet.

2.3 Arbetsgrupper

För att ta tillvara de kunskaper och erfarenheter som personer med funktionsnedsättning själva besitter har handikapporganisationerna löpande medverkat i arbetet, bl.a. i de olika arbetsgrupper som funnits för att ta fram vissa programavsnitt.

4 arbetsgrupper med representation från handikapporganisationerna samt från respektive nämnd har medverkat i arbetet med följande avsnitt av programförslaget 1) Skola/utbildning/barnomsorg, 2) Arbete och sysselsättning, 3) Kultur och fritid/Idrott/rekreation, 4) Samhällsplanering/bostäder/information m.m.

2.4 Kommunens allmänna policy i handikappfrågor

Handlingsprogrammet skall uttrycka kommunens allmänna policy i handikappfrågor och är samtidigt startpunkten för en *kontinuerlig process* som skall leda till bättre villkor för personer med funktionsnedsättning i Vetlanda kommun.

Planen skall samtidigt fungera som ett *styrinstrument* för arbetet i de olika förvaltningar där ett antal konkreta åtgärder skall genomföras.

2.5 Handlingsprogrammets uppläggning.

Programmets åtgärdsdel bygger på FN: s 22 standardregler. Åtgärder för förverkligandet av respektive regel presenteras i form av *inriktningsmål och konkreta åtgärder* i prioriteringsordning. FN:s standardregler är så utformade att vissa av *kommunens åtgärdsförslag* ryms under dessa regler.

Målgrupp

Under denna rubrik redovisas vilken/vilka grupper som berörs av åtgärden.

Ansvariga

Där det anges att *kommunen är ansvarig* för verkställigheten av åtgärden - *anses att alla nämnder/förvaltningar har ett ansvar inom sitt område* för att se till att föreslagna åtgärder blir genomförda och miljön tillgänglig för alla.

3. UTVÄRDERING OCH REVIDERING

För att få ett säkert underlag för bedömningen av hur väl programmets mål förverkligas behöver programmet löpande utvärderas. En första utvärdering föreslås ske två år (år 2003) efter det att programmet antagits och delgivits ansvariga nämnder/förvaltningar. Utvärderingen kommer att göras av Socialförvaltningen i samverkan med handikapporganisationerna samt respektive nämnd/förvaltning.

REGEL 1

Ökad medvetenhet

Kommunen bör aktivt *öka medvetenheten* i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter och om vad de kan bidra med.

Inriktningsmål

Att kommunen (varje nämnd/förvaltning) skall bidra till att öka kunskapen om funktionsnedsättning och handikapp bland kommuninvånare, näringsliv m.m.

Att kommunal information, såväl skriftlig som muntlig, skall vara tydlig och begriplig. Information som utformas av Vetlanda kommun skall vara anpassad efter de olika målgruppernas möjligheter att tillgodogöra sig informationen.

Att kommunen skall i möjligaste mån sin information följa de rekommendationer som redovisas bl.a. i SRF: s (Synskadades riksförbunds) broschyr "Många kan läsa mer- en vägledning för bättre utformning av tryckt text".

Åtgärdsplan

Att kommunen utarbetar rutiner och *en checklista för hur man tillhandahåller information i anpassad form*. Det skall därvid framgå vilken information och dokumentation som ska finnas i anpassad form samt vilka anpassningar som behövs. Den kommunala informationen till målgruppen måste även ske på invandrar språken och på "lätt svenska" om den skall nå alla.

Att respektive nämnd/förvaltning tar fram bra och informativt material om de verksamheter som finns tillgängliga för personer med funktionshinder. Informationen bör inordnas i kommunens övriga informationsarbete och i kommunens övergripande marknadsföringsmaterial.

Att ansvaret för att inbjuda handikapporganisationerna för att skaffa sig kunskap om hur det är att leva som handikappad i Vetlanda kommun bör ligga hos de olika kommunala nämnderna.

Målgrupp

Allmänheten.

Ansvariga

Kommunens nämnder/förvaltningar.

REGEL 2

Medicinsk vård och behandling

Effektiv medicinsk vård och behandling skall finnas tillgänglig för människor med funktionsnedsättning.

Inriktningsmål

Att kommunen skall ansvara för att personer med funktionsnedsättning får den medicinska vård och behandling som de behöver i de särskilda boendeformerna i kommunen.

Att i de fall kommunen får kännedom om brister i den medicinska vården skall detta påtalas för sjukvårdshuvudmannen (MAS= medicinskt ansvarig sjuksköterska).

Åtgärdsplan

Att kommunen gör en inventering av befintliga handikappgrupper och tar fram förslag till vårdprogram i samarbete med Landstinget.

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning inom de särskilda boendeformerna i kommunen samt personer inom hemtjänsten och inom LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Vård och omsorgspersonal.

Ansvariga

Socialnämnden/socialförvaltningen.

REGEL 3

Rehabilitering

Habilitering och Rehabilitering skall erbjudas människor med funktionsnedsättning så att de kan uppnå och behålla största möjliga självständighet och funktionsförmåga.

Inriktningsmål

Att kommunen skall verka för en god tillgång till habilitering och rehabilitering för kommunens invånare.

Att kommunen skall verka för att kommunens invånare får information om de möjligheter till hjälpmedel som finns att tillgå.

Att kommunen skall verka för att sprida kunskap om rehabiliteringens värde i syfte att öka den enskildes delaktighet.

Åtgärdsplan

Att det inom socialförvaltningen finnas personal med *en särskilda kompetens* som behövs inom rehabiliteringens olika verksamheter.

Att personal inom habilitering och rehabilitering ska arbeta med rehabiliterande åtgärder samt ge råd och stöd åt den funktionshindrade, dennes anhöriga och berörd personal.

Att den samlade kunskap som finns inom handikapprörelsen ska tas till vara exempelvis vid kommunens handikappråd, referensgrupper samt vid planering av lokaler, miljöer och kommunikationer.

Att människor med funktionsnedsättning och deras familjer ska ges möjlighet att delta när rehabiliteringsinsatser som berör dem själva utarbetas, organiseras och genomförs.

Att personer med funktionsnedsättning och deras familjer ska uppmuntras att delta i grupper där de ges möjlighet att dela med sig och ta del av kunskaper och erfarenheter.

Att kommunen möjliggör förebyggande insatser i form av varmbassängträning för bl.a.. reumatiker.

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

Ansvariga

Socialnämnden/socialförvaltningen.

REGEL 4

Stöd och service

Kommunen skall garantera utvecklingen av och tillgången till stöd och service, inbegripet sådana stödformer som bidrar till att personer med funktionsnedsättning kan bli mer oberoende i det dagliga livet och utöva sina rättigheter.

Inriktningsmål

Att kommunen skall erbjuda individuellt anpassat stöd och service till personer som har sådana behov.

Åtgärdsplan

Att *individuella planer* som skall upprättas tillsammans med den enskilda ska erbjudas *alla* funktionshindrade med behov från många olika instanser.

Att *personlig assistans* ska utformas så att de som utnyttjar den har ett avgörande inflytande över hur den sköts.

Att personer med funktionshinder ska *informer*as om vilka hjälpmedel som finns samt ges möjlighet till inflytande och delaktighet vid *föreskrivning* enligt gällande regelverk och sortiment.

Att all personal ska veta om vart man vänder sig för att få råd och tips om olika tekniska hjälpmedel.

Att kommunens folkbibliotek är en viktig aktör när det gäller för personer med funktionshinder att kunna utöva sina rättigheter - bland annat i form av inläsning av individuellt valda texter ex förslag till handikappolitiskt program.

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning (bl.a. personkrets inom LSS).

Ansvariga

Socialnämnden/Socialförvaltningen./Kultur och fritidsnämnden

REGEL 5

Tillgänglighet

Kommunens målsättning är att den fysiska miljön skall vara tillgänglig oavsett vilka och hur stora funktionsnedsättningar människor har samt att se till att personer med funktionsnedsättning får tillgång till information och möjligheter till kommunikation.

Inriktningsmål

- Att alla lokaler där kommunen bedriver verksamhet skall vara tillgängliga för människor med funktionsnedsättning, det gäller såväl kommunens egna fastigheter som förhyrda.
- Att kollektivtrafiken skall göras mer tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.
- Att kommunens lokaler skall var rökfria och djurfria med undantag av ledarhundar och liknande.
- Att kommunen i samband med upphandling skall prioritera inköp av allergianpassade produkter.
- Att kommunen som arbetsgivare skall anpassa miljön och tillhandahålla utrustning som förebygger funktionsnedsättningar och möjliggör för personer med funktionsnedsättning att utföra sina arbetsuppgifter.
- Att kommunal information, såväl skriftlig som muntlig, skall vara tydlig och begriplig. Information som utformas av Vetlanda kommun skall vara anpassad efter de olika målgruppernas möjligheter att tillgodogöra sig informationen.
- Att kommunen i sin information i möjligaste mån skall följa de rekommendationer som redovisas bl.a. i SRF:s (Synskadades Riksförbund) broschyr "Många kan läsa mer- en vägledning för bättre utformning av tryckt text".
- Att kommunen skall ha en kontinuerlig uppföljning av att städningen är av fullgod standard i de lokaler där undervisning och fritidsaktiviteter bedrivs.

Åtgärdsplan

1. Åtgärd

Kommunen skall verka för att texttelefon installeras på Stadshuset (kommunens växel.)

Målgrupp

Hörselskadade och döva.

Ansvariga

Ekonomikontoret.

2. Åtgärd

Att företa en översyn av behovet av fungerande hjälpmedel inklusive installation och service av dessa exempelvis hörslingor för att göra offentliga lokaler tillgängliga för alla personer med funktionsnedsättning.

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

Ansvariga

Tekniska kontoret i samarbete med sakkunniga inom respektive område och handikapporganisationerna.

3. Åtgärd

Att med utgångspunkt från proposition 1996/97:115 "Mer tillgänglig kollektivtrafik" utarbeta underlag för en ansökan om statsbidrag. Ex. på åtgärder informationssystem på bussar, särtryck av tidtabeller, skyltning, anpassning av terminaler, hållplatser (Bidragsansökan görs av Länstrafiken i Jönköpings län).

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

Ansvariga

Bygg- och miljöförvaltningen, Tekniska kontoret, Socialförvaltningen i samarbete med kommunens trafiksamordnare, Länstrafiken i Jönköpings län, Vägverket i samarbete med handikapporganisationerna.

4. Åtgärd

Att företa en uppföljning och översyn av befintlig kartläggning från år 1994 beträffande tillgängligheten i offentlig miljö samt ta fram förslag till åtgärdsplan från tillgänglighets-synpunkt för att anpassa offentlig miljö, byggnader och verksamheter i kommunen.

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

5. Åtgärd

Att där så bedöms lämpligt tillvarata möjligheten att vid detaljplanearbetet att utöver lagstiftningens grundkrav verka för att ytterligare öka tillgänglighetskraven.

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

Ansvariga

Näringslivs- och plankontoret.

6. Åtgärd

Att företa en översyn av vad som kan göras för att förbättra elallergikernas situation i den offentliga miljön.

Målgrupp

Elallergiker (elöverkänsliga).

Ansvariga

Tekniska kontoret i samråd med Socialförvaltningen samt Föreningen El- och bildskärms-skadade.

7. Åtgärd

Att anordna en utbildnings/informationsdag i handikappkunskap för att öka förståelsen för funktionshindrades krav i samband med planeringen.

Målgrupp

Handläggare vid kommunens förvaltningar, Köpmannaföreningen. Fastighetsägarföreningen.

Ansvariga

Socialförvaltningen i samråd med handikapporganisationerna.

REGEL 6

Utbildning

Barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning skall ha lika möjligheter som andra till utbildning på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå. Utbildningen bör vara integrerad med den ordinarie utbildningen.

Inriktningsmål

Att kunskap och förståelse om funktionsnedsättningar skall ökas bland personal och elever.

Att förskola och skola skall vara tillgängliga för funktionshindrade elever och deras föräldrar (anhöriga).

Målgrupp 1. Barn, elever och vuxenstuderande med handikapp.
2 och 3: tjänstemän på barn och utbildningsförvaltningen.

Åtgärdsplan

Åtgärd

Behov av förändring/komplettering av lokaler eller lokalers utrustning för att passa elever eller personal med funktionshinder skall åtgärdas snarast möjligt.

Ansvariga

Barn- och utbildningsnämnden och Tekniska nämnden.

Åtgärd

Enligt läroplanen ingår insatser för att öka elevernas och personals kunskaper om funktionshinder och handikapp. Kunskaperna skall bygga på innehållet i FN:s 22 standardregler.

Ansvariga

Barn- och utbildningsnämnden i samråd med handikapporganisationerna.

REGEL 7

Arbete

”Kommunen skall verka för att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättning att få samma möjligheter som andra till produktivt och inkomstbringande arbete”.

Övergripande mål

Kommunen skall vara ett föredöme när det gäller möjligheterna för människor med funktionsnedsättning att få eller kunna behålla ett arbete.

Inriktningsmål

Att kommunen skall verka för att erfarenheter av egen funktionsnedsättning blir en merit vid anställning med arbetsuppgifter som har anknytning till handikappområdet.

Att kommunen skall verka för ett bättre tillvaratagande av den resurs som människor med funktionsnedsättning utgör.

Att kommunen skall som riktpunkt/mål att inom dess olika förvaltningar ha *lägst* 25 arbetshandikappade personer anställda med lönebidrag. För att kunna nå målet krävs att det finns *ett centralt anslag* för finansiering av dessa anställningar. (Detta avsnitt har flyttas upp från åtgärdsförslag till ett nytt inriktningsmål efter förslag från Soc.dem remiss)

Åtgärdsplan

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

- Att kommunen skall bevaka möjligheterna att erhålla stöd via EU-projekt avseende arbete åt personer med funktionsnedsättning.
- Att kommunen skall pröva nya *tjänstebeskrivningar* där utgångspunkten skall vara att redovisa om det är möjligt för en funktionshindrad person att klara av arbetsuppgifterna. I bedömningen skall ingå en beskrivning om det är möjligt att klara uppgifterna med stöd av hjälpmedel/resursperson.
- Att kommunen skall bevaka möjligheterna av att ansöka om projektmedel från EU till projekt som avser att öka funktionshindrades möjligheter att få arbete/sysselsättning.

Målgrupp

Personalkontoret och personalansvariga på respektive förvaltning.

Ansvariga

Kommunens nämnder/förvaltningar.

REGEL 8

Ekonomisk och social trygghet

Kommunen skall bidra till att människor med funktionsnedsättning har social trygghet och tillräckliga inkomster.

Inriktningsmål

Att kommunen skall verka för ekonomisk och social trygghet för personer med funktionsnedsättning.

Att den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd skall vara ett grundläggande mål för den offentliga verksamheten.

Åtgärdsplan

Att inför varje beslut om *kommunala taxor* som har anknytning till personer med funktionsnedsättning skall *konsekvenserna av taxekonstruktionerna klargöras*.

Att kommunens förvaltningar/nämnder bör göra en *konsekvensanalys* av vilka ekonomiska effekter som besparingsåtgärder ger den funktionshindrade *innan* åtgärden genomförs.

Målgrupp

Kommunens tjänstemän och politiker.

Ansvariga

Kommunens nämnder/förvaltningar.

REGEL 9

Familjeliv och personlig integritet

Kommunen skall främja möjligheten för människor med funktionsnedsättning att leva ett familjeliv. Deras rätt till personlig integritet skall främjas.

Inriktningsmål

Att kommunen respekterar rätten för människor med funktionsnedsättning att bilda familj och erbjuder stödinsatser i de fall detta behövs.

Att kommunen förespråkar att barn med funktionsnedsättning får växa upp hos sina föräldrar.

Åtgärdsplan

Att kommunen skall ge stöd och service till familjer med barn med funktionsnedsättning så att detta är möjligt.

Att *avlastning* i tillräcklig omfattning ska erbjudas den som vårdar en funktionshindrad hemma.

Att kommunen ska medverka till att *habiliteringen* erbjuder familjen kunskap runt handikappet och hur detta påverkar familjen, exempelvis genom att anordna speciella utbildningsdagar.

Att det i all *fortbildning* för personal som arbetar med eller i närheten av funktionshindrade och deras familjer bör ingå hur man underlättar för den funktionshindrade att leva familjeliv samt innebörden av personlig integritet.

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

Ansvariga

Socialnämnden/socialförvaltningen.

REGEL 10

Kultur

Kommunen skall se till att människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på lika villkor som andra.

Inriktningsmål

Att kommunen skall verka för att personer med funktionsnedsättning kan delta i kulturella aktiviteter.

Att kommunen skall verka för att information om tillgängligheten kan ges vid annonsering av kulturarrangemang till av kommunen arrangerade kulturevenemang.

Åtgärdsplan

Åtgärd

Att kommunen skall kunna erbjuda ledsagarservice, syn- och hörseltolkning vid kulturella arrangemang.

Att företa en översyn av behovet av fungerande hjälpmedel ex. hörslingor för att göra kulturutbud och kulturarrangemang tillgängliga för alla personer med funktionsnedsättning

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

Ansvariga

Tekniska kontoret i samarbete med Kultur- och fritidsförvaltningen.

REGEL 11

Rekreation och Idrott

Kommunen skall vidta åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning samma möjligheter till rekreation och idrott som andra.

Inriktningsmål

Att kommunen skall verka för att personer med funktionsnedsättning kan delta i idrotts- och föreningsliv samt utnyttja idrotts- och rekreationsanläggningar.

Att kommunen skall ge stöd till handikappföreningar så att de kan fungera på lika villkor som annan föreningsverksamhet.

Att kommunen skall kunna erbjuda ledsagarservice liksom syn- och hörseltolkning vid idrotts- och rekreationsarrangemang.

Åtgärdsplan

Åtgärd

Att hos fiskevårdsföreningarna i kommunen gå ut med en förfrågan om att se över möjligheten för ex. rullstolsburna personer att ägna sig åt fritidsfiske i de sjöar/vattendrag som nämnda föreningarna anser lämpliga för uppgiften.

Målgrupp

Kommunens föreningar.

Ansvarig

Kultur- och fritidsförvaltningen och tekniska kontoret.

REGEL 12**Religion**

Kommunen skall uppmuntra åtgärder som syftar till att skapa jämlika möjligheter för människor med funktionsnedsättning att utöva sin religion.

Inriktningsmål

Att kommunen skall verka för att kyrkorum och kyrkogårdar är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Åtgärdsplan

Att kommunen genom KHR tar initiativ till ett samråd i tillgänglighetsfrågor med olika kyrkor och samfund.

Att kommunen skall verka för att funktionshindrad ges möjlighet att utöva sin religion.

Att lokaler för religiösa sammankomster bör vara utrustade med hörselslingor.

Målgrupp

Kyrkor och samfund i Vetlanda kommun.

Ansvariga

Socialnämnden/socialförvaltningen tillsammans med respektive kyrka och i samråd med handikapporganisationerna.

REGEL 13

Kunskap och forskning

Kommunen skall ansvara för att kunskaperna om levnadsvillkoren för människor med funktionsnedsättning ökar och att kunskaperna sprids.

Inriktningsmål

Att kommunen skall sträva efter att kommunal statistik innehåller uppgifter om funktionsnedsättning och att uppgifterna görs tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Att kommunen skall aktivt verka för att öka kunskaperna om levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning och för att utvärdera den kommunala verksamheten ur ett handikapperspektiv.

Åtgärdsplan

Att kommunen tar initiativ till att *regelbundet göra datainsamlingar/inventeringar av funktionshindrades behov* av servicebostäder och övriga former av stödinsatser.

Att kommunen samtidigt med *utvärderingen* av det handikappolitiska programmet skall verka för att det tas fram och lagras uppgifter i en "*kunskapsbank* med handikappinformation" tex. med information kring byggnadsfrågor, trafikfrågor, utbildningsfrågor, social service, bostäder, kunskaper om funktionsnedsättning, information om hjälpmedel, turism, social service m.m.

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

Ansvariga

Socialnämnden/socialförvaltningen.

REGEL 14

Policy och planering

Kommunen skall se till att handikappaspekter beaktas i policy- och planeringssammanhang.

Inriktningsmål

Att kommunen vid verksamhetsförändringar skall alltid redovisa vad konsekvenserna blir för personer med funktionsnedsättning

Att kommunen skall långsiktigt arbeta för ett samhälle som är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.

Åtgärdsplan

Att handikapporganisationerna ska *ges möjlighet att delta i processen kring all policy och planering* som rör funktionshindrade.

Att alla som är ansvariga för stöd och service eller förmedling av information i samhällets ska uppmuntras att se till att deras verksamhet *görs tillgänglig för funktionshindrade*.

Att kommunen skall i sin information följa de rekommendationer som redovisas i bl.a. SRF:s broschyr "Många kan läsa mer- en vägledning för bättre utformning av tryckt text".

Målgrupp

Kommunens tjänstemän och politiker.

Ansvariga

Kommunens nämnder/förvaltningar.

REGEL 15

Lagstiftning

Staten har ansvaret för att det skapas en rättslig grund för åtgärder som leder till delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning.

Åtgärdsplan

Att kommunala tjänstemän skall vara uppdaterade när det gäller aktuell lagstiftning..

Att besvärsordningen skall göras känd för den enskilde. Erforderlig hjälp med överklagning skall erbjudas den enskilde.

Målgrupp

Kommunens tjänstemän

Ansvariga

Kommunens nämnder/förvaltningar.

REGEL 16

Ekonomisk politik

Staten har det ekonomiska ansvaret för det nationella handlingsprogrammet och åtgärder som skall tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

Inriktningsmål

Kommunens skall i sina beslut sträva efter att den kommunala verksamheten bidrar till att skapa lika möjligheter för personer med funktionshinder som för andra.

Åtgärdsplan

Alla som ansvarar för budgetfrågor och planering inom kommunala förvaltningar ska ha en viss kunskap och medvetenhet om handikappfrågor.

Målgrupp

Kommunens tjänstemän och politiker.

Ansvariga

Kommunens nämnder/förvaltningar.

REGEL 17

Samordning

Kommunen är ansvarig för att handikappfrågor samordnas lokalt.

Inriktningsmål:

Kommunens handikappråd (KHR) skall utgöra ett rådgivande organ i handikappfrågor och skall dessutom vara en länk mellan handikapporganisationerna och kommunen.

Åtgärdsplan

Att kommunens nämnder i början av varje ny mandatperiod bör utbildas i handikappfrågor

Målgrupp

Kommunens tjänstemän och politiker.

Ansvariga

Kommunens nämnder/förvaltningar.

REGEL 18

Handikapporganisationer

Kommunen anser att handikapporganisationerna har rätt att representera kommunmedborgare med funktionsnedsättning och att organisationerna har en rådgivande roll när det gäller beslut i handikappfrågor.

Inriktningsmål

- Kommunen skall sträva efter att stärka handikapporganisationernas ställning.

Åtgärdsplan

Att kommunen skall utnyttja handikapporganisationernas expertkunnande i handikappfrågor.

Att kommunen skall utveckla ett nära och omfattande samverkan med handikapporganisationerna i kommunen.

Målgrupp

Handikapporganisationerna.

Ansvariga

Kommunens nämnder/förvaltningar.

REGEL 19

Personalutbildning

Kommunen ansvarar för att personal som arbetar med handikappfrågor har adekvat utbildning för uppgiften.

Inriktningsmål:

- All personal som direkt arbetar med personer med funktionsnedsättning skall ha lämplig utbildning och erforderliga kunskaper om funktionsnedsättning

Åtgärdsplan

- Kommunala nämnders olika utbildningsprogram skall utformas i samarbete med handikapporganisationerna. Personer med funktionshinder bör anlitas som sakkunniga inom personalutbildningen.
- All kommunal personal som i sitt arbete handlägger frågor som berör personer med funktionsnedsättning skall erhålla en utbildning i dessa frågor. T.ex. vid handläggning av frågor som rör kollektivtrafik, offentlig miljö, bostadsanpassning, utformning av kollektiva boendemiljöer som typ servicehus, gruppboende m.m.

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

Ansvariga

Politiker med ansvar för handikappfrågor

REGEL 20

Granskning och utvärdering av standardreglernas genomförande

Kommunen är ansvarig för fortlöpande granskning och utvärdering av kommunala tjänster inom handikappområdet.

Inriktningsmål:

Kommunen skall regelbundet och systematiskt utvärdera det kommunala handikapparbetet.

Åtgärdsplan/förslag

Att varje nämnd vid årets slut lämnar en rapport till Kommunala handikapprådet över hur man arbetat med handikappfrågor under det gångna året

Att i samband med verksamhetsberättelser och bokslut ska nämnder och styrelser årligen redovisa hur de egna målen för handikappolitiska insatser genomförts.

Att en uppföljning/avstämning av handlingsprogrammet bör ske efter 2 år.

Målgrupp

Personer med funktionsnedsättning.

Ansvariga

Kommunens nämnder/förvaltningar.

REGEL 21

Tekniskt och ekonomiskt samarbete

Staten har ett ansvar för att förbättra levnadsförhållandena för personer med funktionsnedsättning i utvecklingsländerna.

REGEL 22

Internationellt samarbete

Staterna skall delta aktivt i internationellt samarbete när det gäller åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

Inriktningsmål

De kommunala nämnderna bör verka för att i samarbete med handikapporganisationerna utveckla och stimulera insatser för funktionshindrade i andra länder.

Åtgärdsplan/förslag

Att kommunen skall utveckla ett samarbete på handikappområdet med kommunens vänorter i Norden.

Målgrupp

Politiker med ansvar för handikappfrågor.

Tidpunkt

2002-2005

Ansvariga

Kommunens nämnder/förvaltningar.

Bilaga till Regel 7:

Arbete och sysselsättning

Handikapporganisationernas synpunkter

Stefan Johansson- representant för handikapprörelsen- anser att ambitionen beträffande antalet personer anställda i kommunen med lönebidrag är för låg. Kommunen borde som målsättning ha att kunna anställa lägst 2 % av antalet kommunalt anställda (f.n.2 200 personer) i form av lönebidragsanställningar (f.n. 44 personer).

Anmärkning

Enligt arbetsförmedlingen i Vetlanda utgör antalet lönebidragsanställda i riket 1-2 % av det totala antalet anställda.

Definition av begreppet arbetshandikapp

Begreppet **arbetshandikapp** har skapats för att markera att en person kan vara handikappad i förhållande till en viss arbetsuppgift eller en viss arbetsmiljö. Det betyder att t.ex. en allergiker är arbetshandikappad i vissa arbetsmiljöer.

Handikapp är inte en egenskap hos en människa utan en funktionsnedsättning som uppkommit till följd av sjukdom eller skada.

Att individen blir handikappad i vissa situationer till följd av denna funktionsnedsättning beror framför allt på att samhället är byggt och anpassat för människor utan funktionshinder- vilket inte minst visar sig i arbetslivet.

*När en funktionsnedsättning medför svårigheter att få eller behålla ett arbete, betecknas det som ett **arbetshandikapp**.*

Den som p.g.a. fysisk, psykisk, intellektuell eller socialmedicinsk funktionsnedsättning har eller väntas få svårigheter att få eller behålla ett förvärvsarbete sägs ha ett arbetshandikapp”.

Arbetshandikappades situation på arbetsmarknaden

På arbetsförmedlingen i Vetlanda var i januari 2001- 333 st. (Sept.-99 340 st.) arbetshandikappade personer inskrivna. Av dem har 46 st. (160 st. sept. 99) fått lönebidrag varav 17 (27 st. sept. 99) är anställda i kommunen.

Totalt väntar f.n. (jan 2001) närmare 200 arbetshandikappade i Vetlanda kommun på att få komma ut på arbetsmarknaden. Att anställa en arbetshandikappad är också i mycket en attitydfråga. Det handlar om vårt gemensamma ansvar för denna grupp människor. Kommunen måste här ta sin del av ansvaret för att ge dessa människor en arbete.

För gruppen arbetshandikappade har det blivit svårare att få fotfäste på arbetsmarknaden under de senaste 10 åren. Utrymmet på arbetsmarknaden för människor som ej producerar fullt ut har blivit mindre. Kraven på arbetstagarnas kompetens har blivit högre.

Ofta är lönebidragsanställning den enda möjligheten för arbetshandikappade att få fotfäste på arbetsmarknaden. Antalet anställda med lönebidrag har under 1990-talet halverats. Vi

kan också notera att det är svårt att få anställning på samhällsföretaget vilket bidrar till att situationen för arbetshandikappade blivit svårare.

En stor utvecklingsmöjlighet för den arbetshandikappade är möjligheten att genom Arbetsförmedlingen kunna få en skräddarsydd utbildning "spetskompetens" för tänkt arbetsplats.

ⁱ Rev.förslag till handikappolitiskt handlingsprogram för Vetlanda kommun efter Kommunfullmäktiges beslut 2001-12-19 § 154 om

att godkänna planen som ett övergripande dokument för arbetet med handikappfrågor

att ett antal mätbara mål och direktiv arbetas in i mål- och budgetprocessen samt

att de tidpunkter som anges i planen utgår.